

îndrăgostiți, *Antonio* și *Rozalina*, rude cu cele două familii pe care le detestă, deloc puri ca *Romeo* și *Julieta*, dejoacă o cursă matrimonială pusă la cale din interes de *Montecchi* și *Capuletti* și descoperă mirajul adevăratei iubiri. Mai puternic decât ura. Plătit tot atât de tragic cu viața, dar care biruie în sufletele omenești.

Oferțantă teatral, piesa i-a stimulat lui Claudiu Goga fantezia regizorală într-o versiune scenică de amploare și de exemplară ținută estetică. O inteligentă idee în valorificarea multiplelor sensuri a fost distribuirea Virginiei Itta Marcu în dublul rol de comentator – *Corul*, un actor cu mască – și al *părintelui Lorenzo*. Felul cum știe acțița să rostească textul, subliniindu-i firesc cele mai subtile înțelesuri, felul în care le întregește prin mimică și privirea adâncă, mirată sau tristă, fac să se rețină fiecare nuanță și să dea relief convenției de teatru în teatru care structurează jocul. Iar în declanșarea lui, regizorul a fost magician, scoțând din cutia duhurilor inspirației spiriduși care fac să vibreze aerul, să cânte lumina, să danseze sufletele mascate sau nu, să strâmbe siluetele meschine și să dea aripi de poezie făpturilor care se regăsesc în marea taină a bătailor de inimă. E un spectacol în care joacă tot și toți, tehnica și creația, artiștii și mașiniștii, carnavalul și umbrele, într-o fantezie shakespeariană unde se îmbină grotescul cu lirismul, umorul cu drama, patimile cu filosofia, pe o gradăție strunită de măiestrie și bun-gust. Nu putem detalia, în aceste condiții, principalele interpretări care s-ar detașa din grup, pentru că e o compoziție expresivă de ansamblu, dar putem meționa originalitatea chipului de corb hulpav a lui Mircea Andreescu – *Montecchi*, emoționantul zbor în legendă al tinerilor Marius Cordoș (*Antonio*), Iulia Popescu (*Rozalina*), fațeta tiranică a Biancăi Zurovski (*Signora Capuletti*) și dezmembrată în caricatură a lui Radu Negoescu (*Signor Capuletti*), profilul de Falstaff viclean al lui Dan Săndulescu (*Samson*) și de tutore năpăstuit al unui tărâm haotic, Dan Cogălniceanu (*Ducele*). Se cuvin menționate sugestivitatea scenografiei, deopotrivă funcțională și metaforică (Mihai Mădescu – decoruri; Luana Drăgoiescu – costume), muzica originală a lui George Marcu și coregrafia Feliciei Dalu.

Teatrul Sică Alexandrescu, Brașov: Blestemul lui Mercurio de Grigori Gorin. Traducerea Lia Crișan și Tudor Steriade. Versiunea scenică și regia Claudiu Goga, decoruri Mihai Mădescu, costume Luana Drăgoiescu, muzica originală și coloana sonoră George Marcu, coregrafia Felicia Dalu, lupte de scenă Eugen Moga. Distribuția: Iulia Popescu (*Rozalina*), Marius Cordoș (*Antonio*, *Romeo*), Mircea Andreescu (*Signor Montecchi*), Virginia Itta Marcu (*Părintele Lorenzo*, *Corul*), Bianca Zurovski (*Signora Capuletti*), Radu Negoescu (*Signor Capuletti*), Dan Cogălniceanu (*Ducele Veronei*), Marius Cisar (*Giorgio*, *Tybalt*), Tudor Vlad Jipa (*Benvolio*), Dan Săndulescu (*Samson*), Demis Muraru (*Valentin*), Gabriel Costea (*Mercurio*), George Custură (*Baltazar*). Premiera: 14 noiembrie 2002.

Adrian PALCU

Un scop care merită toate eforturile

În delirul festivalier al momentului, sărbătoarea teatrului clasic de la Arad a devenit o tradiție solidă – mi-ar plăcea mai mult termenul de permanență – ce se cere înconjurată cu toată dragostea de public și cu întreaga solitudine

de ordonatorii de credite. Ceea ce se și întâmplă, dovada că în fiecare toamnă, de vreo șapte ani încoace, spectatorii arădeni efectiv iau cu asalt cocheta sală a Teatrului de Stat din localitate spre a se (re)întâlni cu valorile perene ale artei teatrale, cel mai abundent grupate – vrem, nu vrem – tocmai în zona clasicismului. Este unul dintre motivele pentru care inițiatorul acestui festin autumnal, Ovidiu Cornea – vreme de două decenii director al teatrului arădean, astăzi revenit în „rol” de secretar literar al instituției – merită toate felicitările. El a avut inspirația de a alege această tematică și energia de a antrena, în primii ani, forțele economice locale alături de autorități, în susținerea financiară a demersului. A mai avut un moment de grație când l-a numit (începând de la ediția a II-a) pe criticul Victor Parhon în postura de director artistic al manifestării, opțiune ce a situat la o foarte înaltă cotă valorică festivalul, atrăgându-i un respect cvasiunanim datorită, în primul rând, probității și gustului extrem de rafinat al criticului-selecționar. Pentru a nu lăsa impresia de anonimat – în care, la un anume moment dureros din parcursul Festivalului, acesta părea să intre – m-am simțit dator să aștern rândurile de față despre cea de-a VII-a ediție desfășurată anul acesta, la început de noiembrie, sub direcția artistică a distinsului critic teatral... Ion Parhon. O ediție demnă de memoria celui care (până la prematura-i trecere a Styx-ului) vreme de patru ediții a girat calitatea Festivalului de la Arad.

Din punct de vedere al spectatorului exigent – iar publicul arădean trece drept unul foarte pretențios, deși nițel cam conservator – oferta festivalului „îl prinde” cel mai bine, pentru simplul motiv că din întreaga selecție de spectacole pe text clasic, produse în ultima stagiune, cele opt seri vor include fără urmă de îndoială cel puțin cinci-șase spectacole foarte bune. Chiar excepționale, precum *Unchiul Vanea* de la Bulandra care a deschis festivalul, proaspăt întors dintr-un glorios turneu din Mexic. Merită știut că tocmai pentru a avea această creație de vârf a anului teatral trecut pe scena festivalului, acesta a fost decalat de la perioada sa consacrată de desfășurare (prima jumătate a lunii octombrie), după ce ediția precedentă s-a suprapus peste turneul de la Palermo al trupei bucureștene, făcându-i atunci imposibilă prezența la Arad. E un responsabil act de consecvență, un gest plin de respect față de public și față de poziția deținută, dovedit de Ion Parhon, care nu a acceptat să-și pună semnătura pe o selecție încropită, ci a insistat ca spectacolele invitate pe scena arădeană să fie chiar cele pentru care domnia sa a optat, atitudine care capătă aplauzele noastre necondiționate.

Așadar, cu concursul Consiliului Municipal Arad, al Ministerului Culturii și Cultelor, al UNITER, al Teatrului de Stat din Arad și Fundației Culturale Art Clasic, precum și a câtorva – nu foarte numeroși de astă dată – sponsori, între 3 și 10 noiembrie, Aradul a devenit epicentrul teatral al țării. Pe ce canale s-a făcut – sau nu s-a făcut – mediatizarea Festivalului, rămâne pentru mine un mister. Ca și invitarea – sau neinvitarea – pe întreaga perioadă a festivalului a cronicarilor dramatici ai revistelor culturale și ai cotidieneilor de mare tiraj. O explicație poate fi și dezinteresul acestora (al cronicarilor) pentru spectacolele deja consacrate, deja văzute și „recenzate” în cronici de specialitate. Astfel, bucuria acestei sărbători teatrale rămâne rezervată exclusiv publicului...

Totuși, impactul mediatic pe care Festivalul l-a avut, nu este pe măsura importanței și valorii lui; fatalmente, mass-media locale – cu toate strădaniile, nu depășesc o audiență restrânsă și eterogenă, „consumatorul profesionist” de cronică de teatru la nivelul orașului Arad fiind nu foarte numeros, iar mondenitățile și știrile de culise... Pe de altă parte, participanții – aproape fără

excepție – au remarcat organizarea foarte bună (directori executivi Ion Văran – directorul Teatrului de Stat Arad și Ovidiu Cornea – directorul Fundației Art Clasic), considerând în absența caracterului competitiv al manifestării, însăși invitarea în festival drept un premiu și un „certificat de garanție” sui-generis. Colocviul din ultima zi pe tema „Duet sau duel cu textul clasic” moderat de Ion Parhon, colocviu la care au participat criticii Elisabeta Pop, Dumitru Chirilă, Lizuca Mihuț (rectorul Universității „Aurel Vlaicu”), Marinela Tepuș, Mariana Ciolan, regizorii Radu Dinulescu și Laurian Oniga, directorii Ovidiu Cornea și Ion Văran, plasticianul Onisim Colta, precum și un numeros grup de actori ai teatrului arădean, a fost urmat de proiecția spectacolului filmat al lui Andryi Zholdak cu *Căsătoria* inspirat de *Balul* lui Ettore Scola. În măsura în care discuțiile depășesc zona complezențelor conjuncturale, în măsura în care creatorii privesc cu luciditate și fără invidii producțiile prezente în festival și se raportează la ele comparându-le cu producțiile proprii – mă refer acum la artiștii teatrului-gază care au avut șansa de a vadea întreaga ofertă festivalieră – colocviile (și festivalul în sine) ating și zona evaluărilor, a binevenitei ieșiri din călduță la care predispune izolarea.

Dar ce au văzut arădenii anul acesta sub semnul clasicului? Două montări excepționale – după părerea mea – (ambele pe texte rusești din secolul al XIX-lea) *Unchiul Vanea* și *Revizorul* (Teatrul Național din Craiova) două spectacole care îmbină viziuni regizorale coerente, curate, de mare rafinament cu evoluții actoricești impecabile și se sprijină pe scenografii nu numai sugestive și adecvate discursului scenic, dar concepute „la mare artă”. Regizorii se numesc Yuri Kordonsky și Claudiu Goga, ambii undeva în jurul vârstei de 30, de unde se vede că tinerii au înțeles deja că pot fi moderni fără a fi ostentativ, că adevărata valoare nu cere neapărat sofisticare gălăgioasă și experimentul inaccesibil, că – în fine – publicul nu trebuie izgonit din miraculoasa ecuație a spectacolului teatral. Printre ultimii la care m-ași gândi printre regizorii care ne-au obișnuit cu spectacole de o anume ținută, că s-ar încumeta să monteze *Gaițele* (la Odeon) și *Escu...* (la Teatrul de Comedie) se număra Alexandru Dabija. Dar el pariază pe calitatea textului – nu foarte profund –, dar scris „cu meserie” în descendența vodevilului franțuzesc de bună calitate, a comediei boulevardiere interbelice și... câștigă ovatiile unui public care nu a mai văzut cam demult această modalitate scenică drept vetustă. Silviu Purcărete a fost prezent la Arad cu *workshop*-ului său sibian *Pilafuri și parfum de măgar* care a stârnit o gamă largă de atitudini de la admirație extaziată până la nedumerire și indiferență, spectacolul său abundent vizual făcând (în Festivalul recordul clasicismului cu modernitatea cea mai ardentă) la cealaltă extremitate a acestei linii de demarcație, *one man show*-ul lui Dan Puric – *Vis* – a întrunit unanimitatea pe care o propunere ce îmbină elemente de expresie clasică – pantomima, dansul, muzica - dăruită spectatorilor într-o manieră modernă care implică un umor de bună calitate, dar și meditația gravă asupra condiției umane cu o lacrimă în colțul ochiului, și, foarte important, care dă sensul întregii propuneri. Teatrul Național din București cred că s-ar fi bucurat de un mia mare succes dacă venea cu oricare dintre celelalte spectacole ale trilogiei satirice caragiariene, decât acest *D-ale carnavalului* în viziunea lui Gelu Colceag, regizor ce a dat la Arad în edițiile anterioare ale Festivalului adevărate lecții de măiestrie și anvergură artistică în spectacole *Don Juan à la russe* ori *Cazul Gavrillescu*. În fine, producția teatrului arădean, care a încheiat cele opt seri, *Rege, Preot și Profet* de Radu Stanca se înscrie valorificării cu onestitate și cu rezultate notabile, a dramaturgiei autohtone.

Piesă filosofico-biblică de mare frumusețe, a incitat imaginația lui Radu Dinulescu care s-a apropiat cu un gând limpede și coerent de text, a reconstituit epoca într-o montare „grand operă” și a desfășurat în scenă aproape întreaga suflare actoricească a teatrului.

După cum se poate remarca chiar din fugara panoramare a ediției a VIII-a, Festivalul de la Arad are o personalitate distinctă, plasată la mare altitudine culturală. Poate ar fi de dorit ca pe parcursul anualei săptămâni să apară o foaie a festivalului, o publicație care să risipească prin vocile autorizate ale cronicarilor consacrați eventualele nedumeriri ori confuzii axiologice. O publicație în care – de ce nu? – vocea creatorilor să fie auzită și pusă alături de evaluarea creațiilor lor. Discuțiile, colocviile, o animare dincolo de limitele formalului a receptării spectacolelor aduse la Arad, invitarea unor directori de festivaluri internaționale, nu ar face decât să apropie și mai mult importanța și ponderea Festivalului de Teatru Clasic de statutul de „instituție” de prim rang al vieții teatrale românești. Nu am înțeles de ce anul acesta titulatura lui și-a adăugat epitetul de „național”. E o rudă mai mică a Festivalului Național de Teatru? E o restricție pentru participanți? Dar fără Kordonsky și Elena Dimitrakova Festivalul ar fi părut literalmente mai sărac! E o grabă de redactare? Un complex psihanalizabil după ce la ediția precedentă am avut un preambul italian, justificat doar prin schimbul reciproc de turnee? Pe când Festivalul Republican de Teatru Clasic? Așa cum odinioară regretatul Victor Parhon remarca undeva, Festivalul trebuie privit ca o șansă. Șansa racordării spațiului care îl găzduiește la adevăratul puls al vieții teatrale contemporane. Să recunoaștem că este un scop care merită toate eforturile.

Elisabeta POP

La Galați s-a răs cu folos...

Nu conțesc să mă mir care să fie cauza unei atât de slabe participări a cronicarilor teatrali la acest festival, pe cât de atractiv, dacă ne gândim fie și numai la... gen, pe atât de bine organizat (director al Festivalului și selecționar unic, Natalia Stancu), organizare la care au pus umărul directorul Direcției județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național, Dan Nanu, din partea Teatrului Dramatic „Fani Tardini”, directorul artistic, actorul Mihai Mihail, secretara literară Mona Sandu, directorul adjunct Tiberiu Cazan și, desigur, toți oamenii din umbră, actori, funcționari, tehnicieni, fără de care nici nu se poate imagina un festival. Și, peste toate, ospitalitatea gazdelor, primitoare și atente, nicideată oboseite (sau mimând oboseala), nicideată agasate de prea multă muncă și responsabilități, într-un cuvânt, știind să facă plăcută șederea oaspeților.

Colocviile, și ele bine organizate, din două în două zile, cu participarea presei locale, a tuturor actorilor gălațeni, a membrilor juriului, se dovedesc profitabile.

Afișul festivalului a fost atractiv, publicul a fost prezent cu supra de măsură, aplauzele au răsunat seară de seară, în sala, mereu arhiplină,